

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

**ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ
75 НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ВИКЛАДАЧІВ АКАДЕМІЇ**

Одеса 2015

СЕКЦІЯ ЕКОНОМІКИ ПРОМИСЛОВОСТІ

ОЦІНКА СТАНУ ОБ'ЄКТІВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В УКРАЇНІ

Крупіна С.В., к.е.н., доц.

Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса

У сучасному світі об'єкти інтелектуальної власності є основою його добробуту. Саме вони визначають конкурентоспроможність країни, регіону, підприємства та є ключовим ресурсом їх розвитку. В економіці країн, що ґрунтується на інформації та знаннях, інтелектуальна власність це важливий ресурс підприємства, необхідна складова його інноваційного розвитку та забезпечення конкурентних переваг серед інших.

Формування інтелектуальної власності підприємства на сьогодні є дуже важливою проблемою, тому що вона значно впливає на його вартість та стає важливим критерієм оцінки ефективності роботи суб'єкта господарювання.

Існує багато проблем в сфері інтелектуальної власності в Україні: кількість винахідників та раціоналізаторів в Україні з 1991 р. скоротилася більш ніж у 20 разів; щорічно зростає кількість підприємств та наукових організацій, в яких повністю припинилася раціоналізаторська і винахідницька діяльність; обсяг продукції, що виробляють підприємства України використав об'єкти інтелектуальної власності, не перевищує 3 % та ін.

Все це, в першу чергу, пов'язано з низьким попитом на інновації в країні, недостатнім фінансуванням наукових досліджень, з відсутністю ефективних механізмів стимулювання та комерціалізації нововведень, невирішеними проблемами системи охорони та використання інтелектуальної власності, також вартість інтелектуальної власності практично не враховується ні в собівартості продукції, ні в балансовій вартості підприємств та становить менше 1 % їх вартості. Водночас у країнах Європейського Союзу нематеріальні активи сьогодні займають майже 50 – 85 % вартості майна підприємств. Об'єкти інтелектуальної власності, навіть при використанні для випуску продукції, найчастіше не ідентифіковані, не захищені охоронними документами, їх майнові права не мають оцінки та не визначені автори і власники цих об'єктів.

За оцінками експертів, обсяг незареєстрованих нематеріальних активів на підприємствах України становить 200-250 млрд дол., а вартість підприємств в процесі приватизації занижена на 50 – 80 %.

За даними статистики України упродовж 2010-2012 рр. питома вага інноваційно-активних підприємств у порівнянні з періодом 2008-2010 рр. зменшилась з 21 % до 20,4 %. Із загальної кількості обстежених підприємств 5,0 % займалися лише технологічними інноваціями, 10,4 % – лише організаційними та маркетинговими інноваціями, 5,0 % – технологічними і нетехнологічними інноваціями.

За даними обстеження 2010-2012 рр. найвищий рівень інноваційної активності спостерігався на підприємствах за видом економічної діяльності «Інформація та телекомунікації» – 26,6 %, з них мали технологічні інновації – 12,2 %; серед підприємств переробної промисловості рівень інноваційної активності був 25,7 %, з них мали технологічні інновації 15,8 % підприємств.

Досить нерівномірно розподілено підприємства з інноваційною діяльністю за регіонами, а саме: найвищий рівень інноваційної активності був в Івано-Франківській (28,8 %), Рівненській (28,7 %), Миколаївській (28,1 %), Київській (27,1 %) та Запорізькій (26,0 %) областях, при цьому найбільша частка підприємств з технологічними інноваціями була зосереджена у Миколаївській області (22,4 %). Вище середнього по Україні рівень інноваційної активності підприємств був у Волинській, Вінницькій, Харківській, Хмельницькій, Чернівецькій, Львівській, Донецькій, Чернігівській областях та у м. Севастополі (24,8 – 20,8 %).

Хоча найважливішими партнерами інноваційних підприємств по співробітництву залишаються, перш за все, постачальники обладнання, матеріалів, компонентів або програмного забезпечення (17,8 %), а також клієнти або споживачі (10,7 %), порівняно з 2008-2010 рр., частка підприємств, які співпрацювали з державними НДІ, університетами та іншими ВНЗ зросла до 6,2 % і

4,2 % відповідно за даними 2008-2010 рр. 4,7 % та 3,4 %, а зв'язки з іншими науковими організаціями залишилися на рівні 6 %.

Однією з умов створення і впровадження інновацій є проведення досліджень і розробок на підприємстві або придбання їх результатів у сторонніх організацій. Суттєво на активність у цьому типі інновацій впливає розмір підприємства: значна частина технічних продуктів вимагає довгих років досліджень і необхідність тримати в своєму штаті працівників, які б займалися лише виконанням НДР і працювали б неповний робочий день.

Слід зазначити, що частка підприємств, які упродовж 2010-2012 рр. впроваджували нову для ринку продукцію, становила 14,9 % загальної кількості підприємств, що впроваджували технологічні інновації, нову для підприємства – 48,3 %. Обсяг реалізованих у 2012 р. інноваційних товарів і послуг склав 18,5 % (у т.ч. нових для ринку – 5,5 %, нових лише для підприємства – 13,0 %) загального обсягу реалізованих товарів і послуг обстежених підприємств.

У 2012 р. створенням і використанням передових технологій та об'єктів права інтелектуальної власності, а також використанням раціоналізаторських пропозицій займалися 2283 підприємства і організації України, майже дві третини яких – промислові підприємства, з яких 145 – в Одеській області. З них передові технології створювали 179 підприємств (тільки 1 підприємство Одеської області). При цьому, загальна кількість створених технологій склала 516, у т.ч. 85 % – нові для України, 15 % – принципово нові. Із загальної їх кількості 17,4 % створювалися за державним контрактом.

На створені у 2012 р. передові технології в цілому або на їх елементи було видано 1211 охоронних документів: 230 на винаходи, 704 на корисні моделі і 277 на промислові зразки.

Майже третина підприємств, які створювали передові технології, зосереджена у м. Києві, 12,8 % – у Харківській, 10,1 % – Дніпропетровській, 8,4 % – Донецькій, 3,9 % – Луганській, 3,4 % – Миколаївській областях.

У 2012 р. кількість підприємств та організацій, що використовували передові технології у виробництві, збільшилась порівняно з 2011 р. на 9 %, і становила 2134 (в основному за рахунок установ охорони здоров'я), найбільша кількість з яких розташована у Харківській області (22,5 % загальної кількості), Донецькій (7,5 %), Запорізькій (6,9 %), Одеській (6,7 %), Житомирській (6,4 %) та Луганській (5,4 %) областях.

У звітному році підприємствами та організаціями України було використано у своїй діяльності 13219 передових технологій, з яких 14,4 % упроваджені у 2012 р., 28,5 % з терміном упровадження від 1 до 3 років, 39,3 % – від 4 до 9 років, 17,9 % – 10 і більше років. Кількість винаходів у використовуваних технологіях за весь час упровадження становила 1270 одиниць, у т.ч. 207 – у звітному році.

У 2012 р. 419 підприємств також використовували об'єкти права інтелектуальної власності: 1971 винахід, у т.ч. 31,5 % – створено за рахунок коштів державного бюджету, 3102 корисні моделі (34,2 %), 493 промислових зразки (3,9 %). Чисельність авторів об'єктів права інтелектуальної власності на цих підприємствах становила 17869 осіб, з яких 3432 – жінки.

На сучасному етапі головним фактором економічного розвитку будь-якої держави є знання, що, як результат творчої діяльності, втілюються в інтелектуальній власності. Саме об'єкти права інтелектуальної власності є основним джерелом формування і постійного зростання конкурентоспроможності підприємств та економіки в цілому.

Розвиток організаційно-економічного механізму комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності є необхідною і невід'ємною частиною побудови національної інноваційної системи, що направлена на підвищення конкурентоспроможності національної економіки і забезпечує перехід до стійкого економічного зростання, з умов використання об'єктів інтелектуальної власності в Україні.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ ЕКОНОМІКИ ПРОМИСЛОВОСТІ

ДОСЛІДНИЦЬКЕ ПОЛЕ РУРАЛІСТИКИ ЯК МІЖДИСЦИПЛІНАРНОЇ НАУКОВОЇ ГАЛУЗІ Павлов О.І.....	225
СТАН І НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ ПРИЧОРНОМОРСЬКОГО РЕГІОНУ УКРАЇНИ Басюркіна Н.Й.....	227
ДО ПИТАННЯ ЩОДО ВІДПОВІДНОСТІ БЕЗПЕКИ ВІТЧИЗНЯНОЇ М'ЯСНОЇ ПРОДУКЦІЇ ВИМОГАМ ЄС Берегова Т.А.....	229
МОТИВАЦІЯ ПЕРСОНАЛУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ Вігуржинська С.Ю.....	231
РАЦІОНАЛЬНЕ ВИКОРИСТАННЯ МАТЕРІАЛЬНО-РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ЯК ФАКТОР СТАЛОГО РОЗВИТКУ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ Самофатова В.А.....	232
ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТА СТРУКТУРИ КАПІТАЛУ ПРОВІДНИХ АГРОХОЛДІНГІВ УКРАЇНИ Дідух С.М.....	233
ПРО ОПТИМІЗАЦІЮ ПОЄДНАННЯ РІЗНИХ ЕЛЕМЕНТІВ СИСТЕМИ ОПЛАТИ ПРАЦІ Колесник В.І.....	235
ОЦІНКА СТАНУ ОБ'ЄКТІВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В УКРАЇНИ Крупіна С.В.....	236
ФАНДРАЙЗИНГ І КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЯ НАУКОВИХ РОЗРОБОК Свистун Т.В.....	238
ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАХОДІВ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ Кулаковська Т.А.....	240
СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ОЗНАК, ПРИТАМАННИХ СТАДІЯМ ЖИТТЄВОГО ЦИКЛУ ПІДПРИЄМСТВА Волкова С.Ф., Фрум О.Л.....	242
ІНВЕСТИЦІЙНА СКЛАДОВА ФОНДОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ Лобоцька Л.Л.....	243
«ПРАВО НА ХАРЧУВАННЯ» В УМОВАХ ІНФЛЯЦІЇ Меліх О.О.....	245
ГЕОГРАФІЧНА СТРУКТУРА ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ Магденко С.О.....	246
ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАХОДІВ ПО УПРАВЛІННЮ ЕКОНОМІЧНИМИ РИЗИКАМИ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ХЛІБОПЕКАРСЬКОЇ ГАЛУЗІ Шалений В.А.....	248
СУТНІСТЬ ТА СТРУКТУРА ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА Яблонська Н.В.....	250

СЕКЦІЯ МАРКЕТИНГ, ПІДПРИЄМНИЦТВО І ТОРГІВЛЯ

ЗНАЧИМІСТЬ МАРКЕТИНГОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У QFD- МЕТОДОЛОГІЇ ПРИ ФОРМУВАННІ ЯКОСТІ НОВИХ ЗЕРНОВИХ ПРОДУКТІВ Мардар М.Р., Жигунов Д.О., Устенко І.А., Голубєва М.М.....	251
ЗМІСТОВНЕ ПРОЕКТУВАННЯ НОВИХ ПРОДУКТІВ (НА ПРИКЛАДІ ІГРИСТОГО ВИНА) Брайко М.Г., Голубьонкова О.О.....	253
ПРОСУВАННЯ ТОВАРІВ ТА ПОСЛУГ ЗА ДОПОМОГОЮ ONLINE-МАРКЕТИНГУ Кордзая Н.Р.....	255
PEST-АНАЛІЗ МАРКЕТИНГОВОГО СЕРЕДОВИЩА ПІДПРИЄМСТВ З ВИРОБНИЦТВА КОМБІКОРМІВ ДЛЯ ДЕКОРАТИВНОЇ ТА СПІВУЧОЇ ПТИЦІ Мардар М.Р., Бордун Т.В., Кручек О.А., Пономаренко Т.....	257
АНАЛІЗ ТОВАРНОГО АСОРТИМЕНТУ ПІДПРИЄМСТВА З ВИРОБНИЦТВА МАКАРОННИХ ВИРОБІВ Устенко І.А., Кручек О.А.....	259
АКТУАЛЬНІ МЕТОДИ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ МАРКЕТИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ Голубьонкова О.О., Маштакова І.О.....	261
ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ПРОСУВАННЯ ПОСЛУГ НА РИНОК Голубьонкова О.О., Пашченко Ю.Ю.....	263

Наукове видання

Збірник тез доповідей 75 наукової конференції викладачів академії
20 – 24 квітня 2015 р.

Матеріали, занесені до збірника, друкуються за авторськими оригіналами
За достовірність інформації відповідає автор публікації

Під загальною редакцією Заслуженого діяча науки і техніки України,
д-ра техн. наук, професора Б.В. Єгорова
Укладач Т.Л. Дьяченко

Редакційна колегія

Голова

Єгоров Б.В., д.т.н., професор

Заступник голови

Капрельянц Л.В., д.т.н., професор

Члени колегії:

Бельтюкова С.В., д.х.н., професор

Бурдо О.Г., д.т.н., професор

Волков В.Е., д.т.н., доцент

Гладушняк О.К., д.т.н., професор

Гапонюк О.І., д.т.н., професор

Іоргачова К.Г., д.т.н., професор

Павлов О.І., д.е.н., професор

Станкевич Г.М., д.т.н., професор

Савенко І.І., д.е.н., професор

Ткаченко Н. А., д.т.н., професор

Хобін В.А., д.т.н., професор

Хмельнюк М.Г., д.т.н., професор

Черно Н.К., д.т.н., професор